

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงการวิจัยเชิงบรรยายหาความสัมพันธ์และพยากรณ์ (Correlation Descriptive and Predictive Research Design) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีเพื่อศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมบริการของพยาบาล โดยศึกษาในพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงปี พ.ศ. 2551 โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ศึกษารึ่งนี้ได้แก่ พยาบาลประจำภาระผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 4 โรงพยาบาล คือโรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา โรงพยาบาลคนนายก โรงพยาบาลสารแแก้ว และโรงพยาบาลตราด รวมจำนวนประชากรกลุ่มพยาบาลทั้งหมด 80 คน (สำรวจโดยข้อมูลเชิงประจักษ์ เดือน มกราคม พ.ศ. 2551)

กลุ่มตัวอย่าง

พยาบาลที่ปฏิบัติงานในงานผู้ป่วยนอก ในโรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงปี พ.ศ. 2551 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เลือกแบบสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับลูก飘แบบมีคืนที่ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีจำนวน 4 โรงพยาบาล ซึ่งมีจำนวน 4 โรงพยาบาล

ขั้นที่ 1 การประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำภาระ โรงพยาบาลทั่วไป เขตภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุขจากประชากร ตามสูตร Yamane (1976 อ้างถึงใน ประคอง กรณสุด, 2542) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน 5%

$$n = N \cdot$$

$$\left[1 + N (\epsilon)^2 \right]$$

เมื่อระดับความมั่นใจสำคัญเป็น 0.5

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

$e =$ ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลที่เก็บรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ในที่นี้
กำหนดให้ 5%

$$\text{การแทนค่า: } \frac{\text{ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง}}{80} = \frac{66.66}{1 + 80 (0.05) (0.05)} = 67 \text{ คน}$$

ผลการคำนวณได้กลุ่มตัวอย่างพยาบาลประจำการงานผู้ป่วยนอกเพื่อตอบแบบสอบถาม
ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 67 คน

ขั้นที่ 2 ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างพยาบาลดังนี้

เมื่อได้รายชื่อพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในงานผู้ป่วยนอก จากกลุ่มงานการ
พยาบาลแล้ว ทำการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ด้วยการจับฉลากแบบไม่คืนที่ (Simple
Random Sampling) ให้ได้ตามสัดส่วนของพยาบาลประจำการของงานผู้ป่วยนอกของแต่ละ
โรงพยาบาล แล้วตอบแบบสอบถามเท่ากับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สุ่มได้ ไปยังหัวหน้าฝ่ายการ
พยาบาลหรือผู้ประสานงานฝ่ายวิชาการที่มีหน้าที่รับผิดชอบแทน ช่วยแจกแบบสอบถามให้
พยาบาลประจำการในงานผู้ป่วยนอกให้ครบถ้วนจำนวนที่ต้องการ โดย

โรงพยาบาลเมืองยะหริ่งเทรา ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 23 คน

โรงพยาบาลนครนายก ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 19 คน

โรงพยาบาลศรีสะเกษ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 11 คน

และโรงพยาบาลตราด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยแบบสอบถาม
ทั้ง 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย
ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์การปฏิบัติงานในตำแหน่ง
พยาบาล ในกลุ่มงานการพยาบาลระหว่างที่ทำการวิจัย

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนา
มาจากการรับรู้คุณค่าวิชาชีพ ที่สร้างโดย กัญจน์ พลธนะ (2543) ซึ่งได้พัฒนา
ตามแนวคิดของ เอดดี้ และคณะ (Eddy et al., 1994) และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .94 ใน การวิจัย
ครั้นนี้ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาใช้ จำนวน 20 ข้อ โดยมีรายละเอียดดังนี้

การยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ

การยอมรับความเป็นอิสระของวิชาชีพ

การรักษามาตรฐานในการให้การพยาบาล

การสร้างความรู้ของวิชาชีพ

การมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาชีพ

การพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Likert Scale) 5 จังหวัด มีเกณฑ์

เลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ

ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

ประกอบด้วยข้อคำถาม 4 ข้อ

ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

ประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ข้อ

คะแนน

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงมากที่สุด

หมายถึง 5

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงมาก

หมายถึง 4

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงบางส่วน

หมายถึง 3

พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจริงน้อย

หมายถึง 2

ไม่มีพฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นเลย

หมายถึง 1

การประเมินผลโดยใช้คะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านของการรับรู้คุณค่าวิชาชีพซึ่งแบ่งเป็น

5 ระดับ มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00

หมายถึง

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ อยู่ในระดับ

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49

หมายถึง

สูงมาก

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพอยู่ในระดับสูง

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49

หมายถึง

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพอยู่ในระดับ

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49

หมายถึง

ปานกลาง

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49

หมายถึง

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพอยู่ในระดับ

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.49

หมายถึง

ต่ำมาก

การรับรู้คุณค่าวิชาชีพอยู่ในระดับต่ำ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามบრรยากาศองค์กร เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนามาจากแบบสอบถามบრรยากาศองค์กรที่สร้างโดย อุชณี ปรัมสุริยา (2549) ตามแนวคิดของ ลิตวิน และสตริงเจอร์ (Litwin & Stringer, 1968) ได้ข้อคำถามจำนวน 20 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 มีรายละเอียดดังนี้

ด้านโครงสร้างขององค์การ
ด้านความรับผิดชอบของบุคคล
ด้านความอุ่นและการสนับสนุน
ด้านการให้รางวัลและการลงโทษ
ด้านความขัดแย้งและความอดทนต่อความขัดแย้ง ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 4 ข้อ
ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงานและความคาดหมาย ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 3 ข้อ
ด้านความเอกสารและกระบวนการ
ด้านความเสี่ยงในงาน
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบประมาณค่า (Likert scale) 5 อันดับ มีเกณฑ์
เลือกตอบและให้คะแนนดังนี้

คะแนน
5
4
3
2
1

การประเมินผลโดยใช้คะแนนเฉลี่ยแต่ละด้านของบรรยายกาศองค์การที่ได้จากการ
ตัวอย่างซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ มีเกณฑ์ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00	หมายถึง	บรรยายกาศองค์การ อยู่ในระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49	หมายถึง	บรรยายกาศองค์การ อยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49	หมายถึง	บรรยายกาศองค์การ อยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49	หมายถึง	บรรยายกาศองค์การ อยู่ในระดับต่ำ
คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49	หมายถึง	บรรยายกาศองค์การ อยู่ในระดับต่ำมาก

ส่วนที่ 4 แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามสุขภาพจิตของคนไทยฉบับสั้น 15 ข้อ (Thai Mental Health Indicator TMHI-15) ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขมาใช้โดยมี
ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 1 คำตอบจะมี 4 ตัวเลือก คือ

ไม่เลย	หมายถึง	ไม่เคยมีเหตุการณ์อาการ ความรู้สึก หรือไม่เห็นด้วย กับเรื่องนั้น ๆ
เล็กน้อย	หมายถึง	เคยมีเหตุการณ์อาการ ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ เพียงเล็กน้อย หรือเห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ เพียงเล็กน้อย
มาก	หมายถึง	เคยมีเหตุการณ์อาการ ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ มาก หรือเห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ มาก
มากที่สุด	หมายถึง	เคยมีเหตุการณ์อาการ ความรู้สึกในเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด หรือเห็นด้วยกับเรื่องนั้น ๆ มากที่สุด

การประเมินผลการให้คะแนนแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ 1, 2, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14 และ 15 แต่ละข้อให้คะแนน

ดังต่อไปนี้

ไม่เลย = 0 คะแนน เล็กน้อย = 1 คะแนน มาก = 2 คะแนน และมากที่สุด = 3 คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ 3, 4, และ 5 แต่ละข้อให้คะแนนดังต่อไปนี้

ไม่เลย = 3 คะแนน เล็กน้อย = 2 คะแนน มาก = 1 คะแนน และมากที่สุด = 0 คะแนน

การแปลผล เมื่อรวมคะแนนทุกข้อแล้วจะนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติที่กำหนดดังนี้

(คะแนนเต็ม 45 คะแนน)

27 คะแนนหรือน้อยกว่า	หมายถึง	สุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป
28 – 34 คะแนน	หมายถึง	สุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป
35 – 45 คะแนน	หมายถึง	สุขภาพจิตดีกว่าคนทั่วไป

ส่วนที่ 5 เป็นแบบสอบถามพฤติกรรมบริการ ผู้วิจัยได้ศึกษาและพัฒนามาจากแนวคิด พฤติกรรมบริการของบุคลากรพยาบาลที่พึงประสงค์ตามมติขององค์กรอนามัยโลก (WHO, 2001) จำนวน 20 ข้อ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.95

ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์ การให้คะแนน แยกตามลักษณะของข้อคำถามพฤติกรรมทางบวก และพฤติกรรมทางลบ ดังนี้

คะแนน		
ระดับพฤติกรรมมากที่สุด	ให้คะแนน	5
ระดับพฤติกรรมมาก	ให้คะแนน	4
ระดับพฤติกรรมน้อย	ให้คะแนน	3
ระดับพฤติกรรมน้อยมาก	ให้คะแนน	2
ระดับพฤติกรรมไม่มีเลย	ให้คะแนน	1

การแปลค่าคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมบริการของพยาบาล ดังนี้		
คะแนนเฉลี่ย 4.50 – 5.00	หมายถึง	พฤติกรรมบริการของพยาบาลอยู่ในระดับดีมาก
คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.49	หมายถึง	พฤติกรรมบริการของพยาบาลอยู่ในระดับดี
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	พฤติกรรมบริการของพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	พฤติกรรมบริการของพยาบาลอยู่ในระดับไม่ดี
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.49	หมายถึง	พฤติกรรมบริการของพยาบาลอยู่ในระดับไม่ดีอย่างยิ่ง

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ตรวจสอบหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ มีขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริการ จากนั้นนำแบบสอบถามไปปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การทดสอบค่าความเทื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับพยาบาลที่ปฏิบัติงานในแผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลทั่วไปอื่นที่ไม่ซ้ำกับกลุ่มตัวอย่างที่เลือก จำนวน 30 ราย ซึ่งในการวิจัยนี้ได้นำไปทดลองกับโรงพยาบาลสมุทรปราการ จากนั้นนำแบบสอบถามมาหาความเทื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่าของครอนบาก (Cronbach's Coefficient Alpha)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยของอนุมัติการทำวิจัย และได้ผ่านกระบวนการยกเว้นการกลั่นกรองของคณะกรรมการจริยธรรมของมหาวิทยาลัยบูรพา ก่อนดำเนินการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยของหนังสือจากบันทึกวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ซึ่งได้รับการอนุมัติในการจัดทำวิทยานิพนธ์ และนำหนังสือจากบันทึกวิทยาลัย เสด็จความจำแนกของอนุมัติจากผู้บริหาร

ของโรงพยาบาลทั่วไป ภาคตะวันออก สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งได้แก่ โรงพยาบาลเมืองฉะเชิงเทรา โรงพยาบาลนครนายก โรงพยาบาลสารแแก้วและโรงพยาบาลตราด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. ผู้วิจัยเข้าพบหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลและหัวหน้างานผู้ป่วยนอกของทั้ง 4 โรงพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และดำเนินการส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ และประสานงานกับฝ่ายวิชาการของกลุ่มงานการพยาบาล แต่ละโรงพยาบาล เพื่อทำการสุมกกลุ่มตัวอย่างและกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ แบบสอบถามที่แจกมีช่องให้ปิดผนึกคำตอบทุกฉบับพร้อมมีของขวัญแสดงความขอบคุณผู้ที่ให้ข้อมูลทุกคน และมีการแจ้งกำหนดการมารับแบบสอบถามคืน ภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์
5. เมื่อครบกำหนดวันรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

ในกระบวนการนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำเสนอโครงสร้างให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยของมหาวิทยาลัยบูรพา และคณะกรรมการจริยธรรมของโรงพยาบาลที่ทำการศึกษา พิจารณาและอนุมัติ ก่อนที่ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บข้อมูล นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษา แก่กลุ่มตัวอย่างตามแนวทางจริยธรรมสากล ตามคำประกาศเซลชิกิ โดยมีหลักการสำคัญดังนี้

1. การตรวจสอบสิทธิของอาสาสมัครคือ อาสาสมัครเป็นผู้ตอบแบบสอบถามด้วยความสมัครใจ โดยควรได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการทำวิจัยเป็นอย่างดีแล้ว และผู้ตอบแบบสอบถามสามารถปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ได้ ถ้ามีความรู้สึกลำบากใจ หรือขัดข้องใจในการตอบแบบสอบถาม และในการปฏิเสธนั้น จะไม่มีผลต่อการปฏิบัติงานและไม่มีผลใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

2. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ จะถูกนำเสนอในทางวิชาการโดยปิดแหล่งที่มาของข้อมูลอย่างเคร่งครัด และจะนำเสนอในผลการวิจัยเป็นภาพรวม จะไม่มีผลการเปิดเผยหรือพิจารณาคำตอบเป็นรายบุคคล

3. ความยุติธรรม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลตามความเป็นจริงทุกประการ
4. ความซื่อสัตย์ ผู้วิจัยรับรองว่า คำตอบที่ได้ จะไม่มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานในหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่ว่ากรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ทั้งนี้ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่าง อ่านหนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมวิจัยก่อน และเปิดโอกาสให้ข้อความข้อสงสัยต่าง ๆ พร้อมทั้งอธิบายให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่า การวิจัยครั้งนี้จะไม่มีการเปิดเผยชื่อของผู้ให้ข้อมูล และผู้ให้ข้อมูลสามารถถอนตัวได้ทั้งอย่างเมลายลักษณ์อักษร และเมลายลักษณ์อักษร หากผู้ให้ข้อมูลประสงค์จะถอนตัวอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร ก็ให้ลงลายชื่อไว้ หากไม่ลงลายมือชื่อไว้ แต่ตอบแบบสอบถาม ก็ถือว่าเป็นการยินยอมในการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

1. วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยสถิติความถี่ และร้อยละ
2. วิเคราะห์ พฤติกรรมบริการของพยาบาล การรับรู้คุณค่าวิชาชีพ บรรยายกาศองค์การ และสุขภาพจิตของพยาบาล โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม
3. วิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) แล้วทดสอบนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สนับสนุนของเพียร์สัน (r) (Munro, 2001)
4. วิเคราะห์ปัจจัยที่เป็นตัวทำนายที่ดีในพฤติกรรมบริการของพยาบาล โดยใช้การวิเคราะห์สมการทดแทนแบบมาตรฐาน (Standards Regression)
5. ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05